

КАНАДА ПОКИДАЄ НАДІЮ НА НАЙДЕННЯ ТРАНСАТЛАНТИЙСЬКОГО ЛІТАКА.

УРЯД ПОЧАВ УЖЕ ШУКАТИ РОЗБИТІХ ОСТАНКІВ.
ОТАВА, Канада, 2 вересня. — Канадійці вже просто покинули надію, що літак Ст. Рефаєль, на якому вилетів в дорогу понад Атлантийський океан до Канади з Англії княжна Ловенштайн-Берггайм, польковник Фредерік Мінхін та капітан Леслі Гемітон, може ще наїтись.

Пані Гемітон одна завялає свою непокоїдому надію, що її муж все таки доїде щасливо та повернеться з нею. Уряд приказав уже навіть своїм летунам і морякам шукати за розбитим літаком. Рівночасно в Канаді підносять голоси за ухваленням законів проти ризикованих летів.

Подібних ризиків почав вже в З'лучених Державах. На конвенції американської авіаційної палати в Бюфало, в стейті Нью Йорк, ухвалено навіть резолюцію, закликаючи конгрес ухвалити закон про унормування летитиства, а спеціально про заборону небезпечних летів понад океан. Американський уряд має бути проти такого законодавства з тієї причини, що виконувати такий закон булоб дуже тяжко.

КРИТИКА ПОЛІЦІЇ ЗА ЗАХОВАННЯ В СПРАВІ САККА І ВАНЦЕТЦІ. «ЮНІА ГОРОЖАНСЬКИХ СВОБІД» ЗАКИДАЄ НАРУШЕННЯ ВОЛЬНОСТІ.

НЬО ЙОРК, 2 вересня. — Юнія Американських Горожанських Вольностей видала публічну заяву про заховання поліції рішких мист у справі Сакка і Ванцетці. Заява закидає рішким міським поліціям грубе нарушування горожанських свобод, загарагованих американською конституцією.

Заява вичисляє між нарушачами закони поліції мист: Бостону, Нью Йорку, Лос Анджелеса, Шикаго, Вашингтона й міста Чесика, в стейті Пенсильвенії. Заява закидає поліціям, що вони безпечно розганяли збори, поводитися брутально з мирними людьми, арештували безправно людей за поступки, до яких вони мали право, тягали безправно людей по судах, і таке инше.

СУДДА ПРО ЗНАЧИННЯ ДІТОЧИХ СУДІВ.

«НЕ НА ТЕ, АБИ КАРАТИ, АЛЕ НА ТЕ, АБИ ВЕСТИ І ПОПРАВЛЯТИ».

НЬО ЙОРК, 2 вересня. — Гемер, суддя вишого стейтвого суду в Бронксі, виліни нині судове очереження про ціли й завдання диточих судів. Очереження, яке певно буде мати далеко ідуче значіння, каже, що ці суди існують не на те, щоб діти карати за провини, але на те, аби наводити на добру дорогу заведані й звикнені діти.

Очереження видано в справі одного 15-літнього хлопчини, якого підняли на витягання з почотної скринки листів. Хлопчина дер опісля ті листи. Виноу хлопчини на суді доказано по надані сумнів, але суддя мимоволі не хотів його покарати, але надав його під опіку Диточому Товариству.

ВИБОРЧИ ВОРОЖБИ.

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА ЖОВНІВ.

ВАШИНГТОН, 2 вересня. — Публічну заяву сенатора Бора про наближаючіся президентські вибори взяв загальною за доказ, що він теж хоче бути кандидатом підчас цих виборів. Бора заявив, що найголовнішим питанням підчас цих виборів не є протигілля, але допомога фатеранам.

Сенатор Вотсон, який тепер лежить хорів у шпиталі в Рочестері, у стейті Міннесоті, заявив, що він готов прийняти президентську номінацію.

Ньюйорський губернатор Ал. Сміт обороняється перед республіканськими змайдками, що він рощрачував підчас свого урядування гроші стейту.

ІМІГРАНТІВ УЖЕ НЕ ОГЛЯДАЮТЬ НА ЕЛІС АЙЛЕНДІ.

НЬО ЙОРК, 2 вересня. — На кораблі Біанкамано приїхало нині до Америки 175 нових іммігрантів. Були се переважно Італійці, які везли на корабель у Генуї та Неаполі.

Імміграційні урядники підносять, що вже іммігрантів екзамінували американські урядники зловровя в Італії та що іммігрантів не забираю на Еліс Айленд.

АДВОКАТИ ВІЙНИКІВ ЗДЕРЖУЮТЬ ПОХОРОНИ ЖЕРТВ.

НЬО ЙОРК, 2 вересня. — Похорони Беняміна Гольдштайна, якого три його приятелі, Йосиф Левкович, Гай Грінберг і Ернст Рубинзон убили минулого п'ятниці, струтинні його в воду, щоб вилітати дідати аскурацію в сумі 70,000 доларів, відбудуться аж завтра, бо адвокати обжалованих підняли питання, чи тіло належить справді до Гольдштайна. Прокуратори приказали зберегти тіло до завтра, але його розпізнали кілька тисяч людей, що знали Гольдштайна за життя, дозволили прокуратору на похорон.

До оборони обжалованих зголосилися стільки адвокатів, що між ними аж приїшло до негарних сварок. Адвокати стараються уневажнити само призначення обжалованих до вини.

РОСІЙСЬКА МОВА Є МОВОЮ ВІЛЬНОСТІ РОБІТНИЧОЇ КЛАСИ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА, 3 вересня. — Совнарком potwierdza, що нові постанови про способи забезпечення в Україні всіх мов і спіднання в розвиткові української культури.

Мови всіх народів, що замешкують У. С. Р. Р., є рівноуправлені. Кожний горожанин може звертатися до державних установ у своїй рідній мові і ті установи мусять йому відповісти у тому ж рідній мові. Урядові оповістки, рішення і розпорядження треба оголошувати в українській мові, але крім того також у мові російській.

Початок освітництва має даватися у рідній мові. Української мови, українознавства й російської мови мусить учити в усіх школах як обовязковий предмет. В «Завістях» міністерства Занятків має слідувати пояснення до цих постанов:

«Закон не становить переломоти права. Він старанно охороняє права неукраїнських національностей на Україні. Особливу увагу звернено на науку російської мови. Російська мова уживається не мовою національної меншини, як приміром мова жидівська, польська і німецька. Вона у даній хвилі є мовою більшості робітничої класи. Через те закон передбачає додержання розпорядків у двох мовах, українській і російській, з тим застереженням, щоб після потреби оголошувати розпорядки також у мові інших національних меншин».

На Україні нема під сою хвилю обовязковості для всіх державної мови.

ЧЕРЕПАША УКРАЇНІЗАЦІЯ.

У дрогобицькому суді ведеться справа господині Анни Куньш проти Михайла Івасюка з Кислява за 500 зол. Івасюковий Кисляво заступник ада. Накх до підпису уповноваження похоронської мовою. Це уповноваження переклав Івасюковий у Київ і потім так: «Процесуальна доверенність. На основанні § 31 гражданського процесуального кодексу уповноважую: Наступний перевод с польского на русский». Неві «перевод» з польської на російську зробила 27. Іл. 1927. державна нотаріальна контора з підписом «Інос». Е нце як бачите, в Київській державній установі, до якій українцізація не докотилась.

РІЖНІ РЕКОРДИ.

В Каїрі відірвали грід царині Гетельсбург, матері Хосепа, де наїшли урну з водою, яка зберігалась там кілька тисяч літ.

Цимі діями один лондонський суддя, кваліфікація у суботу на село, видав 65 присудів у розводних справах, кожний процес тривав три хвилини; англійська преса звертає увагу, що на розвід треба нині давше менше часу, як на шлюб, який в Англії тривав, — сім хвилин. Англія триває... сім хвилин. Німецькі робітники над Ельбою втіляги з моря замість рибий одну англійську торпеду та міну.

РУМУНСЬКА СЕЛЯНСЬКА ПАРТІЯ ЗА КАРЛОМ.

ПАРИЖ, 1 вересня. — Приїхав тут секретар румунської народно-селянської партії, яка стоїть в опозиції до правительства Братіану. Він заявив, що комуністи правительства Братіану, відносно заяви принца Карла, що вона не зробида ніякого вяріння в Румунії, не відповіли дідности.

Заяви принца Карла, що він не зрікається прав до румунського престола, не дозволили правительству Братіану оголошити в Румунії й не допустили до краю ніяких загарпачних казисів, що про се писали і тому мало хто про не знав.

Румунський нарід не знав проте про сю заяву й не можна було говорити, що не зробида вона ніякого вяріння. Секретар народно-селянської партії думає, що заява принца Карла повинні взяти під розгазу румунські політичні партії і висказатися за тим, чи не требаби переверстити ревізію законів з 4 січня, 1926, на підставі якого принц Карл стратив права до наслідства на румунський престолі.

По смерті короля Фердинанда, коли проголошено королем принца Мигая і владу перенята регентія, народно-селянська партія мовчала, бо був се час жалоби. Мимо того однак провідник опозиції в парламенті, Мано, заявив, що селянсько-робітничі партії протестують проти політичного режиму і домагається розв'язання парламенту і розписання нових виборів.

СХВИЛЮВАНА ЗЕМЛЯ.

Звістки про землетрус трихотиді поїшли з усіх кінців світа. У Сирії тремтіння земля злишила щільню по хатах: «Іа Балканх повалила хати. У Мюнхені, Нормінберзі, Празі, Валенсії (Еспанія) загарпачити неуспокоїні лорухи під землею, 325 сейсмаграфічних стайн на всьому світі запевнюють річно 30,000 тисяч тремтінч. Чи повертє в це? З цього тільки 30 миль поваяні жидки. Від 5. вику до 1898 р. було поваяніх землетрусів 222, від 1600 до 1900 — 108 випадків; себто приблизно один на 3 роки. Одинадцять наїстрашніших був землетрус 526 р. з дозж Середземного моря; у ньому згинило 200,000 людей. В 1820 р. згинило стількиж в Китаю, а в 1893 р. 150,000 в Індії. Сан Франціско було частинно знищене дівиці в 1888 і 1906 р.; Ліма десятикратно за 400 літ. У землетрусі Мессини згинило 100,000 людей. В Японії від 1900 до 1907 р. записали шороку перестіжню 1600 підземельних тремтінч. Вже старий Пліній сказав: «Там, де земля раз тремтіла, тремтітиме знову».

МОРСЬКА НЕДУГА У ЗВІРАТ. Не тільки люди, але також і звірі нездужають на морську недугу, коли плывуть кораблями. Ті, що обсервували звірята в часі їх побуту на кораблях, говорять, що усі звірі стають на морі лагідніші і навіть найдикуші зі звірат підлягають певного рода ослабленню. Малпан і птахам дуже дошкучує морська недуга; слівачі птахів перестають співати підчас їзди на морі. Курі й гуси дуже скоро худіють, когути не сплять, а лише качки не традять апетиту й є веселі. Коти й пси є дуже неспокійні; коти стають боязливі й ховаються по кутах, а пси держаться близько людей, видіються застрашені й не хотять їсти. Воли, буйволи й коні привняють на морі дуже скоро до своїх сторіжів; тільки на безгрозі й вузж не викликує подорож морем ніяких наслідків.

ЛЬВІВСЬКА ХРОНИКА.

Нещастя, спричинені швидко їздою шоферів, шораз частіші в сезоні прогуляток за місто. Онод одно авто в повороті з Винник довістком заїхало пиль на дерево і наслідком вилетіло до хати з нагло сильними споминками: рапани.

Літостійон Іван Куряк браа лети до хати і вилетав з нині гроші. Крадійка професійна змодія ніхто вже й не рахує.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ РЕВОЛЮЦІОНЕР.

Тернопіль може бути гордий, що видав одного неабиякого революціонера: зветься він Соколом Пудец і належав до наїстеротичніших учасників при підпаді «Палати Справедливості» у Відні підчас останніх заворушень.

ЩО І ЯК ДУМАЮТЬ ДІТИ У СОВІТСЬКОМУ СОЮЗІ.

В однім петроградським окрузі зарядили учителі анкету між 4000 шкільних дітей (хлопцями і дівчатами) у віці від 10 до 15 літ. Анкета огранічалась лише до одного питання: «Що би ти зробив, якшоб у тебе була шапка-невидимка?» Діти давали коротко відповіді одною короткою пропозицією, що намірюють зробити.

Відповіді дітей були такі інтересні, що зачутовали учителів, родичів і широкі круги суспільства. «Красная Газета» поділа деякі з красивих відповідей. Анкета буда анонімною; діти мусили подати лише свій вік, тому дуже сподівались, що не може соромитися за те, що напишуть і написали правду; писали про те, що відчували і чого бажала собі їх душа.

Для характеристики душі совітських дітей наведемо кілька диточих відповідей. І так, багато дітей відповідало: «Я вкраду усі гроші, які нахотяться у Петрограді». Один хлопець дав таку відповідь: «Я убийби англійського короля і сам знав би його місце». Одна дівчинка відповіла: «Я накралаби багато плуду й ружу». Один хлопець відповів коротко: «Я отруїв би Англії». Інша знава дівчинка відповіла: «Я хочу мати багато урвань і біла, пішаби до скелю і набравши стільки, скільки могла лише взяти зі собою». При кінці поділа «Красная Газета», що 25 відсотків дітей, що брали участь в анкеті, думає про злодіство.

ВОНИ ПЕРЕЛІТАЛИ ШАСИВНО 1075 МИЛЬ У ПРОТЯГІ 16 ГОДИН.

БАГДАД, 2 вересня. — Літак «Прайд оф Дітройт», з летунами ШМ і Брак прилетів тут о годині 9 і 30 минут вечером. Згаданий літак вилетів з Константинополя о годині 5:20 рано. В протязі 16 годин перелетів він 1075 миль, бо стільки відносив відляди між Константинополем і Багдадом.

З Багдаду полетять оба летуни до Бендер Аббас, у Персії, яка то місцевість є віддалена від Багдаду о 885 миль. Летелер перелетали оба летуни 4,025 миль а мають ще до перелету 19,522 миль; шобі дістатися назад до Арбор Грейс. Шлях похорож мають вони відлітати у 240 годинх.

СОВІТСЬКИЙ-УРЯДНИК УБИВ ЧОЛОВІКА У ВАРШАВІ.

УБИТИЙ БУВ ПОЛЬСЬКИМ ГОРОЖАНИНОМ, КО ПРИБИШОВ ДО РОСІЙСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА ПО ВІЗУ.

ВАРШАВА, Польща, 2 вересня. — Совітське посольство у Варшаві було схилено, де розбулає сумна трагедія. Урядник російського посольства Куален вилетів тут вистрілом з револьвера польського підданого з Вильни, Трайковича, що приїхав до російського посольства по візу. Говорять, що урядник виня револьвер і почав стріляти доверва тоді, коли згаданий емігрант кинувся на нього з ножем.

Се убийство, як сподіються, не викличе ніяких непорозумінь між Польщею а Совітським Союзом через те, що поляки мали місце у посольстві, яке числяться російською територією.

ЛІТАК СТ. РЕФАЄЛЬ ПРОПАВ БЕЗ СЛІДУ.

ВОЗДУШНІ ЕКСПЕРТИ ДУМАЮТЬ, ЩО ЗІПСУТА МАШИНИ СПРИЧИНИЛО КАТАСТРОФУ.

ЛОНДОН, 2 вересня. — Воздушне міністерство одержало вістку від капітана Мейсі, що він бачив у середу вечером по середині Атлантийського океану літак, що подобав на Ст. Рефаєль. Е се послідня вістка про згаданий літак.

Воздушні експерти думають, що літак Ст. Рефаєль приїхав зіпсутий машини упав у воду й його пасажирів, принцеса Ловенштайн і Летуні Гемітон і Мінхін утупились і через те нема ніякого сліду по них. Шобі перелетити Атлантику, треба бути незвичайно вправним летуном з тої причини, що на Атлантику панують сильні вітри.

Урядник воздушного міністерства заявив, що треба брати зі собою більше газоліну, шобі перелетіти був успішним.

ХОЛЕНА ДЕЯКУПЕ ПІВНИНУ АРМІЮ.

ШАНГАЙ, 2 вересня. — Холера помагала націоналістичним айсам прогнати за річку Янцзи японців армії генерала Суи-Чуан-Фенга. Минулого тижня стріляла ся армія 20,000 мовіраи.

Береги ріки, як докладає депеші з Шангаю, покриті є тисячами погнутихш жовірип, а також сотні мертвих тлія плувати рікою; таж що є неможливою річку поховати устк трупів.

„СВОБОДА“ (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 53 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТ:	
Three cents a copy.		Повсякденне число три центи.	
One year \$ 7.00	Ha рік \$ 7.00	Повсякденне число три центи.	
Six months \$ 3.75	Ha пів року \$ 3.75	Повсякденне число три центи.	
Three months \$ 2.00	Ha три місяці \$ 2.00	Повсякденне число три центи.	
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і Заграницю:	
One year \$10.00	Ha рік \$10.00	В Джерсі Сіті і Заграницю:	
Six months \$ 5.00	Ha пів року \$ 5.00	В Джерсі Сіті і Заграницю:	
Three months \$ 2.75	Ha три місяці \$ 2.75	В Джерсі Сіті і Заграницю:	

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади палятьці вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Address: „СВОБОДА“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОБРИЙ ПРИМІР

Три відділи Українського Народного Союзу з міста Пасейку, в стеїмі Ню Джерзі, повідомили редакцію її головну канцелярію, що вони устроюють дня 17. вересня свого року „тег дей“ на шль Сиротинця-Захисту при Українській Народній Союзі.

Есе відділи: Товариство ім. Івана Франка, відділ 97; Товариство ім. Тараса Шевченка, відділ 42; та Товариство Українська Січ, відділ 182.

Сі три відділи взялися, для сі праці спільними силами. Хоча в нас звичайно паує переконання, що відділа до спільної праці збірники не властиві, той зараз показався якраз протилежним: серед збірників до спільної праці запанував небувалу запал до праці. Спільний комітет приготував усе в не звичайно скорім часі. Молоді й старі, неземуні й земуні, — всі хочуть причиснитися до збірники на Сиротинця-Захист при Українській Народній Союзі. Просто кожний хоче прислужитися великій справі. Великий жор при українській православної церкви питається комітету, в який спосіб він може доложити свого челогу до великої будови, і комітет й для нього певно роботу наїде.

Як пишуть далі, серед прихильників і робітників виростає поважне суперництво. Кожний збірник і кожда збиркача обісе собі, що він чи вона збере найбільше та що при його імені в Свободі буде подана найбільша сума збірників жертв. Пишуть, що головне дівчата-красавиці пенні, що вони будуть перші, але й інші не попускають, кажучи, що деколи не так гарні діти збирає, як умінні піймати до жертводавця. Деякі жже так запалилися, що питаються комітету, що робити, як пуща набиратися повні, і комітет обіцяє, що він дасть зараз другу. Не піддаються й ті, що не сподіються бути передовиками; вони кажуть: „Зберемо, що зможемо. Будемо старатися зробити все, що в наших силах. За те, що з того вийде, ми не відповідаємо.“

До сих вісток від самих Пасейчан треба ще додати, що їх заходи тим більше піймає уваги, що українські іммігранти у Пасейку не така вже велика сила. Та вияло, вони зрозуміли, що не чисельна сила рухується, а запал до праці, завзята та знання, як працювати. Певно, вони не потраплять збирати стільки, як могли б збирати через першорядна колонія, яки так до роботи взялися, але цього від них не можна вимагати. Як кожний доложити усіх старих, яких тільки може, то ми певно вже скоро діждемося Сиротинця-Захисту при Українській Народній Союзі.

НОВИЙ КАДІ.

(Турецька гумореска)

Есім був чоловік, що хотів відбудувати лише тоді, коли з'являлися обі сторони. Тепер може йти, бо суддя не має часу. Есім виконів кілька разів, став оправдуватися, а як суддя скрив лице за газетою — поламав на столі п'ятдесятфунтовий банюк. Давніше такий спосіб не лишався ніколи без успіху. Тепер пошвидко вийшов Есім, а як виходив із дому судді, на лиці його з'явився хитра усмішка. Проти нього надійшов жандарм. Есім підійшов скоро до нього і став розказувати йому пошвидко, сильно вимахуючи руками; видно йому так, що дуже хвилювало його. Жандарм присів на коліні, і Есім вийшов до Гафранової родини вже тоді, як по Есімовій рідні не запіяв ще ніодні когут.

Та справа опинилася перед суддею. Есім вийшов саме до нового кад, щоб, „обговорити“ з ним процес. Та вже до дому кад виходив не дуже то сміливо, бо той суддя був зовсім новий, модний, з округленими окулярами на носі. Сі старий кад Есім бачив Есім певно погодився, би справу дуже легко. Він раз до пів скільки справжньої сербської словосполучення, а Есім знав добре з такими людьми, в яких можна було дістати того напідку.

Як Есім прийшов перед кад, кад, назвав Аллага на пошвидко, вийшов до середини. Суддя сидів при столі і читав якусь загрозливу газету. На довгий Есім привів відповісти коротко і сентиментально, чого собі бажав. Есім став широко розказувати свою справу. Суддя перебив йому: речення процесу пошвидко

завтра, не нині, а розправа відбудеться лише тоді, коли з'являться обі сторони. Тепер може йти, бо суддя не має часу. Есім виконів кілька разів, став оправдуватися, а як суддя скрив лице за газетою — поламав на столі п'ятдесятфунтовий банюк. Давніше такий спосіб не лишався ніколи без успіху. Тепер пошвидко вийшов Есім, а як виходив із дому судді, на лиці його з'явився хитра усмішка. Проти нього надійшов жандарм. Есім підійшов скоро до нього і став розказувати йому пошвидко, сильно вимахуючи руками; видно йому так, що дуже хвилювало його. Жандарм присів на коліні, і Есім вийшов до Гафранової родини вже тоді, як по Есімовій рідні не запіяв ще ніодні когут.

Та справа опинилася перед суддею. Есім вийшов саме до нового кад, щоб, „обговорити“ з ним процес. Та вже до дому кад виходив не дуже то сміливо, бо той суддя був зовсім новий, модний, з округленими окулярами на носі. Сі старий кад Есім бачив Есім певно погодився, би справу дуже легко. Він раз до пів скільки справжньої сербської словосполучення, а Есім знав добре з такими людьми, в яких можна було дістати того напідку.

Як Есім прийшов перед кад, кад, назвав Аллага на пошвидко, вийшов до середини. Суддя сидів при столі і читав якусь загрозливу газету. На довгий Есім привів відповісти коротко і сентиментально, чого собі бажав. Есім став широко розказувати свою справу. Суддя перебив йому: речення процесу пошвидко

СТАНОВИЩЕ ПРИХИЛЬНИКІВ СУДОВИХ ЗАБОРОН

ЗА І ПРОТИ СУДОВИХ ЗАБОРОН У РОБІТНИЧІХ СПРАВАХ.

Щораз частіше повторюється вживання судових приказів у справах, відносячих до робітництва виключно спротиву зі сторони робітничих юній. До вивчення цієї справи причинилися саме дискусія, яка велася на сторінках часопису „Нью Йорк Таймс“, що миства голоси проти і за судовими приказами.

Віліям Грін, президент Американської Федерації Праці, виступив проти вживання судових приказів у справах між працівниками та робітниками. Нюйоркський адвокат Волтер Дел Мерит виступив в їх обороні і каже, що судові прикази є кінцевим зброєю суперництва проти капіталістів і робітників.

Він каже на початку своєї статті, що урядники Американської Федерації Праці, критикуючи право судових заборон відносно робітничих юній, звертаються не так проти самих судових заборон, як спеціально заручкою средства, але скорше проти самого існування права, яке означає певні поступки як незаконні, про які робітництво думає, що вони є законні. Ся критика відкидає важке соціальне питання, яке становить треба зайняти до сильних організацій капіталу у праці.

Промислові організації через обєднання загалу своїх членів добувають великої сили, яка далеко перевищає силу поодиноких осіб. У сім краю уважається загально доброю річчю, що такою силою треба так покерувати, щоби не дозволити їй порушувати свободу поодиноких осіб на промислових полі.

„Промислова свобода“ у З. Джервах має повний зміст і ширше значіння, як у якім нічим краю на світі, з того причини, що тутешні суди о много основніе бережуть промислові права працівників і робітників. Вони охороняють права робітників і роботодавців до організування. Вони рівнож хоронять право-лишитися незор-

ганізованими. Всі осудилиби таке поступовання, колиб тріст привинили працівників заучитися ним під загрозлоу, що його підприємство зніщиться; таксамо осуджується, як робітничими приказано вступити до юній під загрозлоу, що йому відіймється средства до життя.

Суперництво думає, що воно має право купувати продукти, які собі само бажав і мати до діла з працівниками, з яким бажав собі мати до діла, і що може наймити собі до обслуговування якубуд особу, яка зголошується до праці. Воно е також той гадки, що краєві закони дають нагоду асим підприємцям і промисловцям вислати свій товар на продаж на краєві ринки без ніякої перешкоди з якобуд сторони; воно також думає, що-робітники можуть їти працювати у своїм звичайно цілком свобідно, де хочуть. В той спосіб ніяка особа, ані ніякий товар не становить торговельного проказю. Задержане в той спосіб суперництво становить регулятору ціл, замість регуляції при помочі законів. Воно вірить далше, що така охорона особистої свободи поширше вигляди особистої самоуправи і правдивої демократії.

Дві справи, які розглядалися несправу у федеральних судах, викликали відповіду критику зі сторони організованого робітництва. Мерит бере їх як відповілі приміри для своїх замислів.

У справі „Декорейтив Сток Ко.“ робітничі юній у своїй обороні заявили, що вони провели символічний кампаній мур доводила нюйоркського дистрикту для виключення позамісцевого кампанія. Вони видали приказ робітникам свої компанії не працювати при оброблюванню кампанія, призначено до міста Нью Йорку, однак позовали їм працювати при кампанію, продукуючи для других околиць. Компанія відповіла тому усі членів Юній кампанетіс і заступила їх членів юній робітників, оброблюючи граніт. На се юній в нюйоркським дистрикті викликали

Тимчасом суддя виглядав гарненько банюк і вложив його до свого портфелю. Там було це кілька таких банюків, що дісталися туди таксаким способом. Вони були такі самі добрі, як і цей Есім.

Що місяця кілька таких — і я моттиму найдалше до трийох літ переселитися на Рів'єру, — подумав собі суддя, закурив цигаро і знову став переглядати газету.

Процесу не виграв ні Есім ні Гафран. Мудрий суддя заявив, що справу доді полатати, тому сконфіскавав лісок у корист держави. Есім і Гафран мусили заплатити по п'ять фунтів процесових коштів. Вийшли зі суду в згоді.

П'ять фунтів то великі гроші! — нарікав Гафран.

П'ятдесятфунтів фунтів іще більші! — бурмотів Есім і став прозивати суддю, за що певно казала би його чимала кара. Потім пішов своєю дорогою.

Гафран гадляв за ним; похитував головою і пішов своєю дорогою.

Переклад М. Липецький.

страйки усіх ратузів робітників при тих-утих будовах у дистрикті, де лише була спроба ужити кампанія „Декорейтив Ко.“ Юній видали прикази зноузованим вярдам, що продукували інші роди кампанія, щоби ніщо з того юнійного кампанія не йшло на якусь будову, де уживається кампанія „Декорейтив Ко.“ В той спосіб не лише відітото продукт від мікстейтв тової торгівлі, заборонивши робітникам продукувати його для нюйоркського ринку, але й спричинило загальний бойкот проти будівництва, при яким уживано бойкотованого кампанія.

Не недопущення зовнішнього конкуренту було основною скаргою за насильство й ставлення перешкод зі сторони тих, що змонополізували нюйоркський ринок. У деяких случаях „Декорейтив Сток Ко.“, що сама платила кампанетіс, що \$а денно, будо готова заключити контракти за одну третю тої ціни, якої домагалися місцеві нюйоні продуценти. Будову школи у Нью Рошех здержали страйки через більше як півтора року через те, що контракти на деяке кампанія віддано підприємству „Декорейтив Ко.“ о \$33,000 інше як предладала інші конкуренти. Старання шкільної ради й мейора того міста усунути перешкоди не увінчалися успіхом, бо робітничі юній не хотіли з ними переговорювати. У сім случаю саме мали місце монополії і насильство, які має усунути протигрозовий закон і тому треба вжити заборони федеральних судів.

У справі підприємства „Бедфорд Сток Ко.“ у який Нью-Йоркський Суд видав заборону, мали ми до діла з тим самим принципом. 25 продуцентів вапняного кампанія в Індіяні ввели се підприємство через много літ: вони заключили умову з юнією „Джорнімен Сток Катерс“. Коли умова вийшла у жвітні 1921. року, сторони не змогли погодитися на віднову умови. Прійшло до страйку, а описали продуценти організування своїх робітників у т. зв. компанійні юній і почали далше виробляти вапно.

Юній, не мотучи розбити компанійні юній, рішили перешкодити продажі й розсіяти компанійні виробчі без виключення страйків при будовах, де уживано ці виробчі. Ті страйки були-вигнані не проти продуцентів, з якими юній мали суперечку, але проти нейтральних контракторів. Юній заявили, що як німатори є привинеті безфедеральських продуцентів дати у себе заняття членам юній, без огляду на се, кому се принесе шкідку: „Ми стартемось привинеті до цих людей через наших підконтракторів по цілм краю. Тут був незалежний доказ, що юній хотіли сим поступованням привинеті до продукту і через те позбавити покупців їх свободи вибору.“

Атак розігрався головню у місті Денвері, в стеїмі Колорадо, де здержано будову юнійного контрактора, проти юній мікстейтв юній кампанетіс. Режисером місцевих юній пошвиди, що вони в тій справі не рішали, бо їх привинеті до пошвиди приказам їх інтернаціональної організації.

Заборона, яку видано в тім случаю, не вимагала, щоби люди не працювали, але уневажляла приказ юній і привертала страйкам їх свободу рішеньня, хоча хотять працювати при такім кампанію. Право заборони отворило стейкі мікстейтвотой торгівлі, так, що кампанія, за яке йшла суперечка, могло знова дістатися на публічний ринок, де публіка могла знова викупувати своє право вибору. З того бачимо, що права публіки долетється ногами, коли капіталізм або робітництво дозволиться блокувати дороза торгівлі або створювати штучні заборони, щоби не допустити деяких матеріалів на ринок та до рук публіки.

Михайло Угрюм.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ПОГЛЯДИ НА СПРАВУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ УКР. НАР. СОЮЗА

IV.

В попередній статті описав я свої спостереження та подав до загального відома про все, що я довався про землі недалеко Мінні, Н. Дж. (Ще сталося в днях 30 і 31 липня, а не серпня, як помиляю надруковано у попередніх числі „Свободи“). Після опінії многих людей, і моєї, місце це найкраще і найкорисніше для Сиротинця-Захисту У. Н. Союзу. Поділо це до загального відома членам і приятелям У. Н. С., щоби надісно справу подумали, й провірили і безсторонно видали свої оренчення. Широ віроу, що мною погодяться з моєю опінією і своїми жертвами поможуть довершити діло. Такої нагоди набути землі, де є запевнена поміч уряду повітового і міського, не легко нати. Землі плодючі, при головній дорозі, оскільки заселено нові мешканці, і з кожним роком вартість землі йде в гору. У таких містах, як Філадельфія, Атланта Сіті й інші, збут продуктів з цієї землі є запевнений. Многі з наших членів можуть мати стаї застави, які учинили, ремісничі інструменти, рішачи і т. д.

Після моєї гадки, це не робить ніякої різниці, де Сиротинця-Захист У. Н. Союзу буде збудований; головну річ ми повинні мати на увазі в цій справі, а саме: де місце є найвигідніше і де є запевнений розвій та будущність інституту. Фактом є, що наша імміграція живе переважно в східних стеях, тому східні стеїта наляються найкраще для Захисту У. Н. Союзу.

Віроу, що кожний член і приятель У. Н. Союзу, складаючи жертву на Сиротинця, робить благородне діло і корисну інвестицію.

Перші члені-піоніри, організувавши У. Н. Союз, оставили до собі який пам'ятник, організацію, котру тепер мають звать „Батько Союз“; а ми повинні йти їх слідами крок за кроком і це за нашого життя збудувати собі гарний пам'ятник: Сиротинця-Захист У. Н. Союзу.

Дорослих членів в У. Н. Союзі є 20 тисяч, около сім тисяч старших дітей членів є в молодечім департаменті У. Н. Союзу. Невжеж така поважна громада світового членства не потрафить змотігати і довершити жертвами потрібний фонд на закупку землі під будову Сиротинця? Кожний повинен дати жертву від себе, ніякої своєї можності. В нас є замовні членів, є і більшіші. Нехай кожний дасть жертву велику, на яку його обставини дозволяють: хто більше, а хто менше. Довершимо розпочате діло! „Конечні діла хвалить“ — каже наша народна пословиця. Дотепер ми зробили гарний початок в справі жертв на Сиротинця-Захист У. Н. Союзу. Стараймося чинити спільні з жертвами і довести задуману народну інституцію до успішного кінця.

Річне засідання Головного Уряду У. Н. Союзу відбудеться в лютий 1928 р. Останеться п'ять місяців до збирання і придання жертв на Сиротинця. Я певний, що внісне згадане засідання буде мусіло вирішити справу купна землі під будову Сиротинця-Захисту і саму будову, згідно з ухвалою головної конвенції, однак це рішення буде залежати головно від скількох жертв, які прибувають до того річного засідання.

Рішучі погляди політичних, партійних і релігійних членів У. Н. Союзу не повинні бути збиральні в складанню і приданню жертв на Сиротинця-Захист У. Н. Союзу. Кожний член, без рішучих, повинен перше всього пам'ятати, що си-

роти потребують опіки і належного виховання, а старші члені — куса хліба і приміщення. Берім примір від других народностей, з якими діля судили при житті в Америці, як: Американці, Жиди, Німці, Шведи, а навіть Польки.

Ми бажаво збудувати українську державу в рішучу країну; а чи зможемо це освітити, ділячи себе на різні групи і партії? Показим ділом, що ми свідомий нарід, що потрафимо йти спільно в загальних справах. Найкраща нагода до того є під пору справу Сиротинця-Захисту У. Н. Союзу в Америці.

Не караво своїм нестатковим поступованням нешасних спротив і немічних членів-старших. Хто з нас знає, чи це буде наше застра? Не знають ті, котрі відносяться байдужо, а може й ворожо до Сиротинця-Захисту У. Н. Союзу, що може вони самі, або їх родичи, будуть потребувати помочі в будучині. Різно буває. Час нас навчить нещастю. Минувшиша це — найважливіший доказ.

Пішучи свої спостереження і погляди на справу будови і удержання Сиротинця-Захисту У. Н. Союзу, роблю це в користь самого захисту. Нас, членів в У. Н. Союзі, є поважна громада. Громада — це сила і я віроу, що кожний з нас бажав би побачити, що сила, та в словах, а в ділах — шановні члені. Ану-но до діла, але спільно, разом!

ЧИ ЗНАЄТЕ ПРО СЕ?

Першу машину до гашення огню, яку вживано у Злучених Джервах, спроважено з Англії до Нью Йорку у 1731 році.

В Іспанії все ще придержують системи обмінної торгівлі; на тім острові послугують у торгівлі готівкою дуже мало.

Шовкові червкни псалели в поуденнім Китаю для виробу шовку вже більше як 3,000 літ.

Модерні військові корабельє має машину для виробу електрики, що є в силі освітити місто з 10,000 душ мешканців.

Португалія є найбільше паливищенним краєм в Європі, — бо 60 відсотків її населення не вміє ні читати, ні писати.

Почім британський газетизмент шведський риксдаг є найстаршим законодавчим тілом на світі.

Мертве море зовється так через те, що його вода є наскрізь пересекана солю, так, що ніяке звіря не може у ній жити.

У нормальних часах Іспанія має найменше чужинського населення між усіми європейськими країнами. Другою з ряду під тим зглядом є Норвегія.

ПОДЯКА

Отримлюючи на сім місяці прикладу, ширі і сердечні подяки Головному Управу У. Н. Союзу за уділення мені записки 25 доларів з Фонду Убогих, по причині мого тяжкого покалічення. З той причини кличу: Нехай наша слава організації Український Народний Союз зростає у сотки тисяч членів а маеток нашої організації нехай збільшується у сотки мільйонів не пожиток і славу наших членів, котрі турбуються до неї.

Теодор Смілка.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинця-Захист Українського Народного Союзу.

